

M
E
N
T
A
M
Á
L
A
R
Á
Ð
I
Ð

FÓLKASKÚLIN

DANSKT
9. FLOKKUR

Mikudagin 16. maí 2012
kl. 08.30 - 12.30

Loyvdir hjálparmiðlar: Orðabækur

Tú skalt velja eitt av hesum evnunum og skriva um tað:

1. Gertruds. 3

- Skriv en novelle, hvori billedet indgår.
- Novellen skal skrives i 3. person og have pigens synsvinkel.

Billede: Hans Ludvig Smidth (1839 - 1917)

Overskrift: **Gertrud**

2. Under den samme sols. 4-5

- Giv en fortolkning af sangen "Under den samme sol" af Rasmus Seebach.
- Hvordan kunne du tænke dig at følge sangens opfordring?

Tekst: R. Seebach/ N. Seebach/ P. Pontaire, 2009

Overskrift: **Under den samme sol**

3. Øverejsens. 6-7

- Læs teksterne og se på billederne. Forestil dig, at du er en af de seks, som har været med på en simuleret tur til Mars.
- Skriv i dagbogsform om nogle af dagene i den falske rumraket. Dagbogen skal mindst omfatte dag 1 og dag 517.

I dagbogen skal du bl.a. komme ind på, hvordan I fik tiden til at gå, og hvordan I arbejdede sammen.

Tekst: Dr.dk, 2011

Overskrift: **Øverejsen**

4. Jeg lever, som jeg vils. 8-9

- Simon er ung i år 2016.
- Skriv ud fra teksten et essay om fremtidens unge og deres måde at leve på.

Tekst: Uddrag af interview med 16-årige Simon. Fra livsstilsmagasinet "XP 40", september 2016.

Overskrift: **Jeg lever, som jeg vil**

5. Tør du sige fra eller ej?s. 10-11

- Skriv et debatindlæg til en avis, hvori du kommenterer nogle af de holdninger, der kommer til udtryk i artiklen.

Tekst: Politiken, 10. oktober 2011

Overskrift: **Tør du sige fra eller ej?**

1

Gertrud

- Skriv en novelle, hvori billedet indgår.
- Novellen skal skrives i 3. person og have pigens synsvinkel.

Hans Ludvig Smidth (1839-1917)
"Pigen kigger ind gennem vinduet"

2 Under den samme sol

- Giv en fortolkning af sangen "Under den samme sol" af Rasmus Seebach.
- Hvordan kunne du tænke dig at følge sangens opfordring?

Under den samme sol fra albummet Rasmus Seebach, 2009
Tekst og musik: R. Seebach/ N. Seebach/ P. Pontaire

- 1 Nogen gange bli'r jeg virkelig bange for
hvad der ka' ske med dig
Du er så lille og så go'
Men den store verden er så fej
- 5 Jeg ved jo godt du er ved at være voksen
Og jeg er sikker på du godt kan passe på dig selv
Men denne tid har gjort mig paranoid
Og jeg vil ikke leve uden dig.
- 10 *Omkvæd*
Findes der en verden derude hvor vi allesammen ka' være
Ku' vi leve under den samme sol
Jeg drømmer om en verden
Hvor mennesker de er mod hinanden
- 15 Som de gerne selv vil væres imod
Lad os ta' af sted lige nu lille du kom du skal med
til et sted hvor alting ånder fred
Lad os komme væk før det' for sent, åh åh
- 20 2. Jeg har set en knægt få bank
Fordi han kiggede den forkerte vej
Lidt for stiv, i godt humør
det ku' ligeså godt ha' været mig
Og jeg har fået for vane når jeg hører en sirene,
- 25 Så ringer jeg til dig, for at spørge dig om du er okay?
Kære venner, familie er I med mig
Hånd i hånd finder vi derhen.

Omkvæd

- 30 3. Tænk at vi skal gå rundt og være bange for
At færdes i de gader hvor vi selv er vokset op
Det er ikke sult og nød der gør folk kriminelle
I Danmark er det fordi folk keder sig ihjel
Jeg tror at alle mennesker er gode indeni,
- 35 Men nogen føres ned ad den helt forkerte sti
Se dig i spejlet hvad er det du ser
Kom og mød dig selv, er det sådan du vil være?

40 *Omkvæd*

<http://www.visit-copenhagen-denmark.dk/koebenhavn.htm>

3 Øverejsen

- Læs teksterne og se på billederne. Forestil dig, at du er en af de seks, som har været med på en *simuleret tur til Mars.
- Skriv i dagbogsform om nogle af dagene i den falske rumraket. Dagbogen skal mindst omfatte dag 1 og dag 517.

I dagbogen skal du bl.a. komme ind på, hvordan I fik tiden til at gå, og hvordan I arbejdede sammen.

dr.dk.nov. 2011 21.36 Udland

Øverejse på 56 mio. km.

- ¹ Forsøget begyndte i juni sidste år, og i følge det europæiske rumagentur er øverejsen på 56 mio. km gået over al forventning.
I dag trådte seks mænd ud i friheden efter 520 døgn i en lille vindueløs kabine, hvor de har simuleret en mission helt til Mars - uden nogensinde at forlade Moskvas rumforskningscenter.
- ⁶ Testastronauternes øveophold skal hjælpe rumforskere med at finde ud af, hvordan mennesker reagerer på en Marsrejses isolation, pladmangel og tvungent samarbejde.
 - Vi er stolte af at bevise, at vi kan rejse til Mars, lyder det fra mandskabet, der består af de tre russere, en franskmand, en italiener og en kineser.
- ¹⁰ I teorien gik mandskabet i kredsløb om Mars i februar. De foretog en landing og undersøgte planetens overflade, før de begyndte den lange monotone hjemrejse mod Jorden.

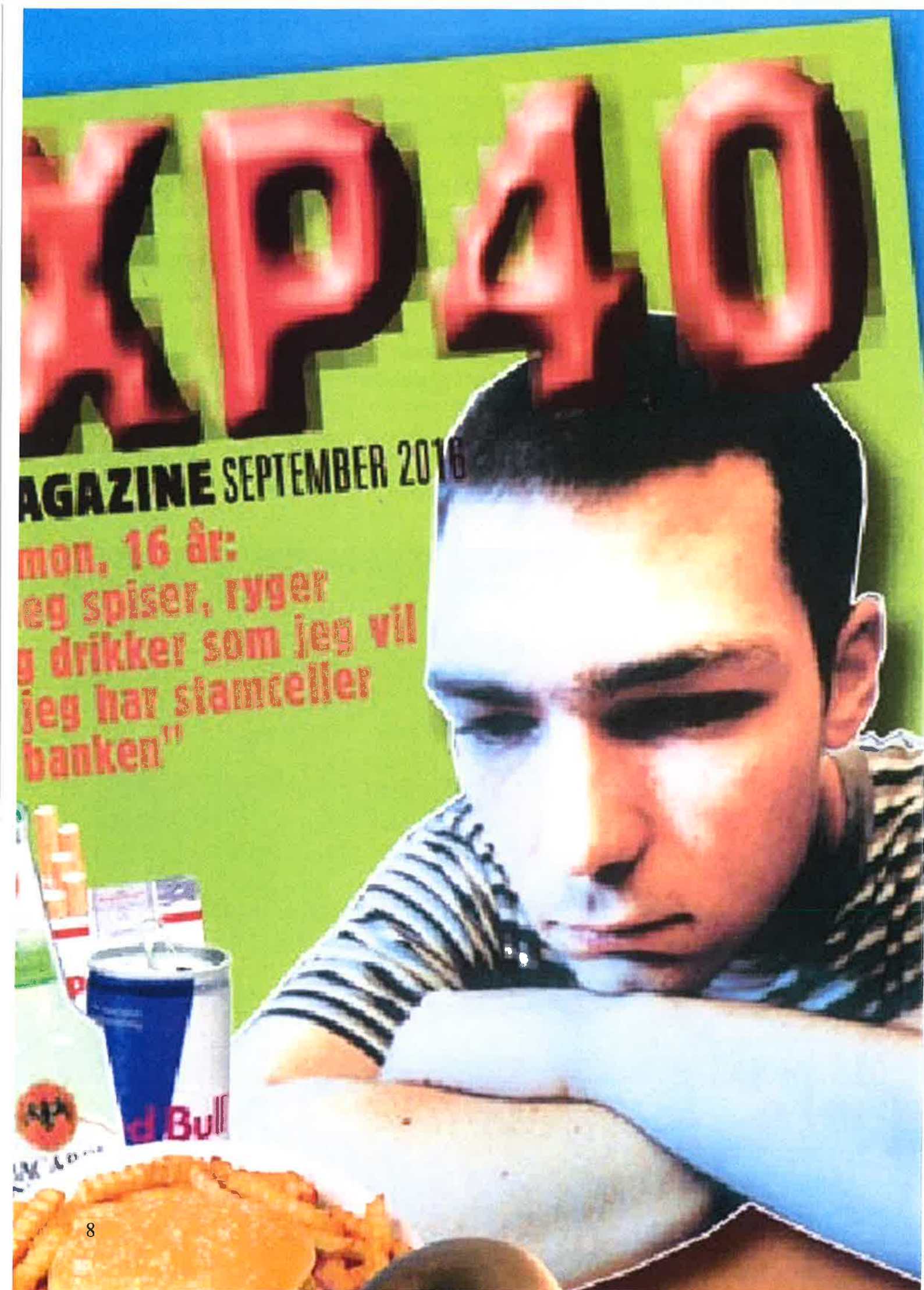
Og i dag landede de så omsider på den parkeringsplads, de jo i virkeligheden aldrig forlod.

Kilde: dr.dk/nyheder/udland.4.nov.2011

**at simulere: at lade som om*

dr.dk.nov. 2011 21.36 Udland

4 Jeg lever, som jeg vil

- Simon er ung i år 2016.
- Skriv ud fra teksten et essay om fremtidens unge og deres måde at leve på.

1 "Jeg spiser, drikker og ryger, som jeg vil. Det er der ingen, der skal blande sig i. Så længe det ikke går ud over andre, har jeg lov til at leve, som jeg har lyst til. Og faktisk er jeg ved at være en smule træt af voksne med løftede pegefingre og alle de evindelige sundhedskampanjer, der fortæller, at det er farligt at ryge, drikke og spise
5 fed mad. Jeg ved da godt, det ikke er sundt, og jeg gør det jo ikke for at ødelægge mig selv. Men jeg er kun ung én gang, og når man er ung, vil man ha' det sjovt. Der skal være fart på. Det har alle de voksne, der hele tiden fortæller, hvordan jeg skal leve mit liv, åbenbart glemt. Men det er altså mit liv. Og det er min krop. Og det er mine stamceller i banken. Mine forældre sørgede nemlig for, at der blev taget stam-
10 celler fra navlesnoren, da jeg blev født. De havde råd til det. Og når jeg bliver 18, tager jeg hen i stamcellebanken og får dem til at dyrke en ny lever, eller nogle nye lunger. Så ligger de parat, hvis jeg får brug for dem, når jeg bliver 30. Jeg har stamcellerne, og lægerne har teknologien. Så hvad er problemet? Ville du helt ærligt ikke gøre det samme, hvis du havde haft muligheden?

Uddrag af interview med 16-årige Simon. Fra livsstilsmagasinet "XP 40", september 2016.

Kilde: etiskraad.dk - Den tjekkede tvivl, kap. 3, Menneskeligt liv som reservedelslager?

**Essay: En tekst, hvor du udtrykker dine tanker og meninger om emnet. Du kan fremstille og omtale problemstillinger uden selv at kende den fulde sandhed. Du kan udtrykke din tvivl om, hvad du skal mene, og du kan med din tekst få læseren til at tænke sig om.*

5 Tør du sige fra eller ej?

- **Skriv et debatindlæg til en avis, hvori du kommenterer nogle af de holdninger, der kommer til udtryk i artiklen.**

LAURA MARIE SØRENSEN,
JAKOB SHEIKK (TEKST), OG
ASTRID DALUM (FOTO)

1 Tør du sige fra eller ej?

Og tør dine venner sige fra over fra dig?

5 Trafikliv har været på besøg i 9. B på Mølle-
vangsskolen i Aarhus
til en snak om venner
og trafik.

10 Du kan redde din ven, hvis du tør

Som ung kan du forhindre,
at dine venner kommer ud
for en trafikulykke. Det
15 kræver bare, at du griber
ind, før det går galt. Men
det kan være svært, for er
man sej, når man siger nej?

20 Forestil dig, at du sidder
på bagsædet i en bil
sammen med nogle
venner. I er på vej til en
fest nogle kilometer nede

25 ad den landevej, I kører
på. Udenfor regner det
i mørket. Din ven bag
rattet sætter farten op, og
30 speedometeret passerer
hurtigt 100 kilometer i
timen. Hvad vil du gøre i
den situation? Vil du lade
som ingenting, eller vil
35 du som den eneste bede
din ven om at sætte farten
ned? De fleste unge vil
have svært ved at gribe
ind, fordi de er bange for
40 at skille sig ud fra deres
venner. Det vurderer
Nils Petter Gregersen,
som er professor i
folkesundhedsviden-
45 skab i Sverige og har
forsket i unges adfærd i
trafikken. "Størstedelen
af de unge er bange
for, at hvis de ikke gør
50 det samme som deres
venner, bliver de stødt
ud af gruppen. Derfor

er det svært at have
en holdning, som de
55 andre ikke er enige i,"
siger han. Fordi unge
prøver at efterligne deres
omgangskreds for at
opnå accept og status,
60 har man som ven stor
indflydelse på, hvordan
ens kammerater opfører
sig i trafikken. Der er
større chance for, at
65 man selv kører med
cykelhjelm, cykellygter
og sikkerhedssele, hvis
ens venner gør det. På
samme måde er der også
70 større risiko for, at man
tuner scooteren, kører
streetrace i weekenden
og kører for stærkt, hvis
vennerne synes, at det
75 er sejt.

Piger siger mere fra
Det samme gør sig
gældende, når det

80 handler om at sige fra
over for sine venner i
trafikken. "Om unge
griber ind, afhænger
ofte af, om det blandt
85 vennerne er accepteret
eller uacceptabelt, at man
godt må køre for stærkt
eller sætte sig bag rattet,
når man er fuld," siger
90 Nils Petter Gregersen.
Selv om mange har svært
ved det, er der unge,
der tør stille sig op og
skille sig ud. Her er
95 der forskel på kønnene,
pointerer Nils Petter
Gregersen. "Drenge
giver lettere efter, når
det gælder gruppepres.
100 Pigerne er bedre til at
gribe ind og sige fra end
drene, fordi pigerne
i teenageårene er mere
105 modne end drengene".

Kia-Marie Fushan-Jæger 15 år

Mine venner behøver ikke sige fra over for mig, for jeg
passer på mig selv i trafikken. Når jeg er sammen med
mine veninder, går vi tit rundt i byen. Det er hyggeligere
110 og sikrere. Når du fræser ned ad vejen på en knallert, har
du ikke kontakt med folk omkring dig, og det er altså ikke
hyggeligt. Når vi piger går sammen i trafikken, vil vi gerne
snakke og hygge os imens. Drenge vil bare have fart over
feltet; snakken kommer i anden række. Jeg tror, at de vil
115 vise sig lidt frem, og så skal det jo gerne gå så hurtigt som
muligt.

Patrick Oppong 16 år

Forleden var jeg til en fest, hvor jeg havde fået lidt
at drikke. Jeg ville cykle op til McDonald's om
120 natten, men mine venner stoppede mig, inden jeg
nåede særlig langt. De sagde, at jeg skulle trække
i stedet, og jeg lyttede, fordi jeg ved, at de vil det
bedste for mig. Jeg har flere gange sendt venner
hjem i en taxa efter en fest, fordi de var for fulde.
125 Det er vigtigt at passe på hinanden.

Hatem Shebil 16 år

Jeg har prøvet at sidde bag på scooteren med en,
der ikke havde kørekort. Det føltes lidt ubehageligt.
Jeg har også prøvet at sidde tre på en scooter, hvor
ingen bar hjelm. Det var ikke særligt rart, men nogle
130 gange siger jeg ja, hvis jeg for eksempel skal skynde
mig til træning. Andre gange kommer man bare til
det, selv om jeg egentlig godt ved, at jeg bør sige
fra. Mine venner siger ofte til mig, at jeg skal sænke
farten, når jeg kører på scooter. Det lytter jeg til, for
135 jeg tager hensyn til, hvad de andre siger.

Katinka Bramsen 16 år

Engang havde en af mine venner fået lidt alkohol,
og han havde ikke fået kørekort til sin scooter
140 endnu. Der sagde jeg til ham, at det vist ikke var
nogen god idé at køre. Jeg er ikke sikker på, at
han lyttede til mig. Jeg er utrolig dårlig til at køre
med cykelhjelm, og mine venner siger, at jeg skal
tage den på. Men det har ikke stoppet mig. For de
145 gør det heller ikke selv. Hvis man siger fra, skal
man også selv have noget at have det i. Jeg tror
ikke, at os piger er særlig meget bedre i trafik-
ken end drenge. Vi er alle nye i trafikken, så vi
skal alle sammen lige have prøvet nogle ting af.

Kilde: Politiken, Trafikliv, mandag 10. oktober 2011

**Debatindlæg: en tekst, som udtrykker en holdning og kræver stillingtagen.*